

DJELOVANJE SINDIKATA PREPOROD U 2014. GODINI

(Godišnji izvještaj predsjednika Sindikata podnesen Glavnom vijeću
na 15. sjednici 14. ožujka 2015. godini)

I. NAJVAŽNIJE AKTIVNOSTI

Tri su najvažnije aktivnosti Sindikata Preporod u 2014. godini: pokretanje i vođenje akcije prikupljanja potpisa za raspisivanje referendumu za donošenje Zakona protiv izdvajanja pomoćnih poslova u javnom sektoru, ublažavanja štetnih posljedica Pravilnika o osnovnoškolskoj normi i aktivnosti vezane uz Izmjene i dopune Zakona o odgoju i obrazovanju. Prvu smo aktivnost osmislili i vodili, ali je u njoj sudjelovala čak 17 sindikata, u drugoj je aktivnosti, uz naš Sindikat sudjelovao i Sindikat hrvatskih učitelja, u trećoj je aktivnosti Preporod sudjelovao s ostala dva školska sindikata.

b) Outsourcing

Tzv. *outsourcing* – anglizam je to čije je značenje samo rijetkima bilo poznato prije sindikalne svibanjsko-lipanske akcije. Prepuštanjem 26 tisuća zaposlenih privatnim tvrtkama, od toga broja preko 10 tisuća je radnica i radnika koji rade na pomoćnim poslovima u školama, Vlada je odlučila pokrenuti privatizaciju u školstvu, zdravstvu, socijalnoj skrbi i državnoj upravi. Da je kojim slučajem izostala sindikalna reakcija do kraja prošle godine ovaj bi postupak bio završen. No, reakcije ne samo da je bilo, nego je ona svojim razmjerima iznenadila i Vladu pa čak i organizatore. Nikada, u 20 godina svoga postojanja, Preporod, njegovo članstvo, njegove povjerenice i povjerenici, nisu bili u prilici sudjelovati u jednoj tako sveobuhvatnoj, zahtjevnoj i važnoj sindikalnoj akciji. Dok smo mi razbijali glavu kako obilježiti dvadesetogodišnjicu sindikalnog djelovanja, lomili se između svečane akademije i prigodnog savjetovanja, svojom naprasnom odlukom o izdvajanju pomoćnih poslova u javnim i državnim službama – početku privatizacije u školstvu, zdravstvu, socijali i drugdje, Vlada nas je oslobodila slavljeničkih briga i muka te pred nas stavila muku iznalaženja pravog odgovora na najavljene usuglašene poteze iz Vlade i Hrvatske udruge poslodavaca. Odgovor, sindikalni odgovor, bio je i žestok i munjevit. Nevjerojatan je broj potpisa prikupljen i prije nego što se ta druga strana uopće uspjela snaći i reagirati. Iznenadjenje je bilo tim veće jer je cijela referendumska priča osmišljena i vođena iz Petrinjske 59a. Iz sindikata, kojem su godinama, s različitih adresa, pripisivani rušilački atributi, na poslijetku je sagrađena, potpis po potpis, ukupno 612017 potpisa, veličanstvena, nikad na ovim prostorima viđena, sindikalno-građanska referendumska priča. Još za vrijeme prikupljanja potpisa, Vlada je prvi puta ustuknula i odustala od tzv. *outsourcinga*. Odustajući od tzv. *outsourcinga* Vlada je najavila osnivanje tvrtke koja bi objedinjeno obavljale pomoćne poslove u državnom i javnom sektoru,

tzv *spin-off*. Samo mjesec ili dva kasnije, kada se vidjelo da je broj prikupljenih potpisa nadmašio sva očekivanja, Vlada se povukla i drugi puta te odustala i od osnivanja objedinjene tvrtke. Čistačice, kuharice i domari nisu pretvoreni u agencijske radnike niti su postali zaposlenicima zajedničke tvrtke u državnom vlasništvu. Njihova su radna mjesta ostala u školama, bolnicama, staračkim domovima... Između bezobzirnih privatnika, potpomognutih neodgovornim političarima, između ovih „đavoljih saveznika“ i najslabije plaćenih radnika u javnom i državnom sektoru, ispriječili su se sindikati, 17 sindikalnih organizacija i stotine i stotine tisuća građanki i građana. U rujnu Vlada, nakon odustajanja od tzv. *outsourcinga* i tzv. *spin-offa* najvaljuje novo rješenje, tzv. *in house*. Vladina Odluka, od 25 rujna, o zabrani zapošljavanja u javnom sektoru, odluka kojom se novo zapošljavanje omogućavalo samo po tzv. vanjskim pružateljima usluga, bio je konkretan korak u implementaciji novog rješenja. Na terenu Odluka je donijela dosta problema. Ipak, prijetnja održavanja referenduma i stalni pritisci 17 sindikata, rezultirali su, prvo, sporošću u provedbi Odluke Vlade i, drugo, što bi se trebalo dogoditi ovih dana, odustajanjem od provedbe novog zapošljavanja „samo po vanjskim pružateljima usluga“. Sindikalna bitka protiv Vlade je dobivena, ne jedna nego čak sve tri, ipak konačnu pobjedu sindikati će ostvariti tek kada se raspiše referendum i donese Zakon protiv izdvajanja pomoćnih poslova u javnom sektoru. Zadnja je prepreka na tome putu Ustavni sud. No, čak i ako odluka Ustavnoga suda bude nepovoljna po sindikate, u dogledno vrijeme sačuvan je dosadašnji radno-pravni status naših čistačica, kuharica, domara i ostalih zaposlenika u našim školama.

b) Osnovnoškolska norma

A život, sindikalni život, nije stao niti 19. lipnja kada smo završili prikupljanje potpisa, niti 17. srpnja, kada smo predali naše potpise predsjedniku Sabora. Neke su sindikalne aktivnosti prethodile referendumskoj inicijativi, neke se aktivnosti nisu prekidale ni za vrijeme prikupljanja potpisa, neke su aktivnosti započete ili nastavljene nakon završetka svibanjsko-lipanjске akcije. Među ovim aktivnostima posebno se svojim značajem ističu sveobuhvatne promjene osnovnoškolske norme. Novi osnovnoškolski Pravilnik o normi sadrži niz rješenja koja objektivno dovode tisuće i tisuće učiteljica i učitelja u nepovoljniji položaja od dosadašnjeg. Smanjenje tjedne satnice i gubitak radnih mjesta – najteže su posljedice novog Pravilnika. Da, ozbiljna je i posljedica i samo uklanjanje norme iz kolektivnog ugovora. Ni jednom, ni drugom, Preporod se nije bio u prilici adekvatno suprotstaviti jer su naše sindikalne kolege inzistirale na isključivanju Preporoda iz osnovnoškolskih kolektivnih pregovora. Ipak, kada je postalo očitim da će novim Pravilnikom od rujna brojna radna mjesta u osnovnoškolskim ustanovama, a napose se radilo o radnim mjestima učitelja likovne, glazbene, tjelesne i tehničke kulture biti ugrožena, Preporod je 4. travnja upriličio odlazak sindikalista i voditelja županijskih aktiva likovnog i glazbenog odgoja predsjedniku Ivi Josipoviću. Kasnije, doslovce pet do

dvanaest, 15. srpnja Preporod je na sastanku s ministrom Mornarom prvo inicirao donošenje Izmjena i dopuna, a nakon toga, zajedno s kolegama iz Sindikata hrvatskih učitelja, pridonio donošenju Izmjena i dopuna Pravilnika o normi kojima se ipak spasilo što se spasiti dalo. Nismo zadovoljni postignutim, ali ipak novi je Pravilnik o normi zaživio u prihvatljivijem obliku od onoga koji je ostavio iza sebe ministar Željko Jovanović.

c) Zakon o odgoju i obrazovanju

Zakon o odgoju i obrazovanju, odnosno njegove, čak desete izmjene i dopune, sadrže ambivalentna rješenja. Pozitivnim ocjenjujemo što su u temeljnom zakonu o školstvu svoje mjesto pronašla i neka rješenja za koja smo se zalagali ili koja smo odavno predlagali. S prikupljenih 11 214 potpisa smo prije skoro pet godina pokušali stati na put uvođenju novo uspostavljene pedagoške mjere produženog stručnog postupka. 2010. nismo uspjeli, ali 2015. ova je promašena pedagoška mjera napuštena. Među nekim zakonskim promjenama, kad već spominjemo pedagoške mjere, teško je ne uočiti podudarnost s rješenjima iz dokumenta koji je Preporod u travnju 2013. godine uputio tadašnjem ministru Jovanoviću. Negativnim, zapravo poražavajućim, u najnovijim zakonskim promjenama, smatramo nastavak ignoriranja prosvjetnih vlasti problema rada županijskih komisija za zbrinjavanje tzv. tehnoloških viškova. Bolju priliku za napraviti nešto zaista važno aktualni ministar teško da će imati. S problemom je Vedran Mornar bio na vrijeme upoznat, čak je dobio i konkretnu pomoć. I jedno i drugo se pokazalo uzaludnim. Frustrirajuće za nas u Preporodu, optužujuće za novoga ministra i njegovu administraciju. Također, negativnim u Preporodu smatramo uvođenje produžne nastave a da se prije nisu sa socijalnim partnerima dogovorili uvjeti održavanja novog oblika nastave i načini vrednovanja ovog oblika rada. Potencijalno u ovom novom rješenju vidimo začetke ozbiljnog sukoba prosvjetnih vlasti i školskih sindikata. Kako se kraj školske godine bude približavao, a kako prosvjetne vlasti ništa ne poduzimaju po rješavanju ovog pitanja, sve je očitiji novi spor školskih sindikata i školske administracije.

II. ČLANSTVO, FUNKCIONIRANJE, MEDIJSKA PREZENTACIJA

a) Članstvo

Prema svim relevantnim podacima (članarina i izdavanje članskih iskaznica), u 2014. godini stagnirao je broj članica i članova našeg Sindikata. Odlazak u mirovinu nadoknađen je novim učlanjenjima i osnivanjem novih podružnica. Osnovano je samo 9 novih podružnica. Ovo je blagi napredak u odnosu na 6 podružnica 2013. godine, no kada se broj novih podružnica sagledava u svjetlu svih aktivnosti koje su se provodile u protekloj godini, nikako ne možemo biti zadovoljni iskazanim interesom za pristupanje Preporodu. Ipak, događaj koji svakako vrijedi posebno istaknuti je osnivanje stote srednjoškolske podružnice. Očito je kako treba tragati za novim mogućnostima afirmiranja rada našeg

Sindikata u školama. Jedan je to od veći izazova koji stoji pred našim Sindikatom u narednom razdoblju.

b) Funkcioniranje

Neodržavanje našeg planiranog godišnjeg savjetovanja, kao i neobilježavanje dvadesetogodišnjice našeg Sindikata – dvije su činjenice koje ukazuju na značajno odstupanje od ciljeva koje smo si postavili u protekloj godini. Zbog obveza koje je naš Sindikat preuzeo u akciji 17 sindikata, a čije se trajanje odužilo do završetka prošle godine, u Preporodu je stanje, od travnja do prosinca bilo sve samo ne redovito. Ipak i takvim smo izvanrednim okolnostima učinili sve kako bismo krajem godine barem održali naše planirano savjetovanje. Stjecajem okolnosti, odnosno neodgovornim postupanjem turističke agencije koju smo odlučili angažirati, morali smo odustati od pripremljenog savjetovanja u Svetom Martinu na Muri. Dva mjeseca kasnije, krajem siječnja, savjetovanje smo, s priličnim uspjehom, organizirali u Umagu. I dok smo jedan dug već nadoknadili, drugi naš dug, obilježavanje dvadesetogodišnjice sindikata, po svojoj će prilici ostati samo u planovima. Svečarski dvadeset godina postojanja našeg sindikata nismo uspjeli obilježiti, ali smo se radno i više nego iskazali. Dvadeseta je godina našeg sindikata bila godina koja će se pamtili po brojnim iskoracima i po velebnom postignuću spašavanja velikog broja radnih mjesta i očuvanja radno-pravnog statusa ogromnog broja zaposlenih u školama i te javnim i državnim službama. Međužupanijska i županijska vijeća su se sastajala nešto manje nego prethodnih godina. Ipak ova su tijela svojim sastancima pratila sjednice Glavnoga vijeća. Jedini razlog slabijem sastajanju tijela sindikata u prošloj godini angažiranost je Preporoda u zajedničkoj akciji 17 sindikata. Po prvi puta unatrag nekoliko godina u osvrtu na proteklu godinu nema razloga da se posebno osvrćemo na aktivnosti naše pravne službe vezano uz saniranje posljedica nekorektnog postupanja Odvjetničkog ureda Valjak u svezi s tužbama za smjenski rad. Jedino, u vezi s ovim segmentom funkcioniranja našeg sindikata, vrijedi napomenuti da je bivši ministar Radovan Fuchs povukao svoju sudsku tužbu protiv Preporoda i njegova predsjednika. Blagajna uzajamne pomoći i u prošloj je godini nesmetano funkcionirala. 1193 članica i članova, u 168 osnovnih i srednjih škola, učlanjeno je u BUP-u. Temeljem članstava dodijeljeno sindikalnu je 394 pomoći u iznosu od 5.849.367 kn. Solidarnost Preporoda, uz dodijeljenih financijskih pomoći našim članicama i članovima (ukupno je isplaćeno 69.135 kn), iskazana je i kroz posebnu pomoć koju smo, pojedinačno i zajedno s 16 drugih sindikata uputili stradalnicima u poplavljenim područjima (28.901 kn).

c) Medijska prezentacija

Zahvaljujući akciji 17 sindikata oko prikupljanja potpisa, ali zapaženoj ulozi Preporoda u ostale 3 aktivnosti koje su obilježile proteklu godinu, naš je Sindikat u javnosti, posredstvom medija, bio nazočan više no ikada. Iz podatka o

190 televizijskih izjava, naspram 120 u 2013. ili 101 u 2012. godini, očiti su razmjeri ove sindikalne aktivnosti. Ovakvoj nazočnosti značajno su doprinijele i 31 tiskovna konferencija (u 2013. je održana 21 tiskovna konferencija) koje je sazvaio predsjednik Preporoda, ili u ime Preporoda ili u ime Organizacijskog odbora. Preporodovu nazočnost u radijskim emisijama i u tisku u drugoj smo polovici godine prestali čak i evidentirati. Veliki su naponi uloženi da redovito izlazi naše sindikalno glasilo. Na kraju smo uspješni u protekloj godini objaviti čak 11 brojeva našeg glasila. Prostor za napredak po pitanju medijske prezentacije sindikalnih aktivnosti u 2015. trebamo tražiti u kvalitetnijoj nazočnosti na internetskim društvenim mrežama. Također, ostaje nam i stalno unaprjeđivati našu web-stranicu.

III. Zaključak

2014. je bila izazovna i važna sindikalna godina. O izazovnoj se godini radilo stoga jer su sindikati koji djeluju javnom i državnom sektoru našli u situaciji da velikom broju zaposlenih i njihovih članova prijeti promjena dosadašnjeg radno-pravnog statusa. Izazov je bio tim veći jer većina sindikata ili nije imala nikakva ili je imala vrlo skromna iskustva u ovom vidu sindikalne borbe. Važnim se, na kraju pokazalo, dosta toga, od opredjeljenje za vršenje javnog političkog pritiska kroz prikupljanje potpisa za raspisivanje referendum, preko uspostavljenog sindikalnog akcijskog zajedništva, do široke podrške građanki i građana sindikalnoj akciji. Kroz akciju 17 sindikata pokazalo se, uostalom kao i kroz smjenu ministra Željka Jovanovića i „poboljšanje“ osnovnoškolske norme, da sindikati ipak mogu i znaju korigirati loše političke odluke. A upravo je ovo jedan od najvažnijih zadataka koji stoji pred sindikatima. 2015. godina je u našem sindikatu izbornom, odnosno skupštinskom godinom. Godina je to u kojoj ćemo se još jednom, tamo gdje je to najvažnije, među našim članstvom, provjeravati svi, od dužnosnika u podružnicama do najviših dužnosnika u Sindikatu. Predstojećim provjerama treba prethoditi samokritično sagledavanje rezultata djelovanja svakog od dosadašnjih sindikalnih dužnosnika. Također, rezultate svoga četverogodišnjeg rada trebamo predočiti našem članstvu. Na članstvu je da, u podružnicama, izravno; a na višim tijelima Sindikata, neizravno, putem svojih biranih predstavnika, odluči kome će povjeriti upravljanje našim Sindikatom u idućem četverogodišnjem mandatnom razdoblju. Na svima nama je, koji smo do Skupštine odgovorni za funkcioniranje našeg Sindikata, da učinimo sve što je u našoj moći kako bi nakon 8. Skupštine Sindikat Preporod bio još bolji, još snažniji i još utjecajniji.

